

Reactie INretail, Modint en Stichting UPV Textiel op concept Beleidsprogramma circulair textiel 2025-2030 Ministerie van I&W

Van: Modint, Koninklijke INretail, Stichting UPV Textiel (verder genoemd: PRO)

Contact: fdhartog@inretail.nl en Koppert@modint.nl

Datum: 25 juni 2024

Onze positie

De textielsector is een internationale sector qua activiteiten en productie. Nederland wordt in Europa als koploper gezien wat betreft de stappen die de afgelopen 10 jaar zijn gezet op het gebied van circulair maken van de textielsector. De textielsector was de eerste sector in Nederland die in 2016 een IMVO-convenant afsloot voor het verbeteren van de productieomstandigheden voor mens, dier en milieu. In 2022 hebben brancheorganisaties Modint en Koninklijke Inretail samen de Stichting UPV Textiel opgericht om te komen tot een circulaire textielsector. Met deze twee initiatieven geven de brancheorganisaties samen met de bij de initiatieven aangesloten bedrijven, invulling aan de grote duurzaamheidsopgave van de sector.

Als sector verwelkomen we de inspanningen van het ministerie van I&W voor het nieuwe Beleidsprogramma circulair textiel. Wij concluderen dat het Beleidsprogramma circulaire textiel veel potentie heeft, maar wel aanpassingen behoeft om de desgewenste impact op de sector te hebben in de transitie naar een circulaire economie. De uitdagingen van de sector zijn groot. Dat vraagt om zorgvuldige interventies, zodat er een gezond en toekomstbestendig ondernemersklimaat kan ontstaan waardoor de duurzame circulaire uitdagingen van de textielsector gerealiseerd kunnen worden. Het Beleidsplan circulair textiel moet goed aansluiten op internationale wet- en regelgeving (legaliteit), op actuele innovaties en ontwikkelingen in de branche en ook dienen de lasten redelijk en proportioneel te zijn.

Bij het verwezenlijken van de ambities van het beleidsprogramma passen voor het ministerie van I&W drie constructieve rollen: van stakeholder manager, van stimulator van beleidscoherentie met andere ministeries en die van belangenbehartiger van de textielsector richting de Europese commissie en het internationale postennetwerk.

Ambitie van de sector

Het eerste Beleidsprogramma Circulair Textiel 2020 - 2025 heeft de sector als passend bij de eigen ambities verwelkomd. In reactie op het Besluit UPV Textiel hebben de sectororganisaties INretail en Modint - in 2022 gezamenlijk het initiatief genomen om de Stichting UPV Textiel als producentenorganisatie op te richten om zo namens haar deelnemers de UPV-plicht collectief te vervullen. Bij voorkeur doet de stichting dat voor de hele sector via een algemeen verbindend verklaring. Ons doel is de transitie naar een circulaire textielketen realiseren en daarom kijken we verder dan de UPV-doelen en richten we ons naast de afdankfase ook op de ontwerp-, productie- en gebruiksfase van kleding en textiel. Door nauwe samenwerking tussen overheid, sector, ketenpartijen en consumenten kunnen we de uitdagingen in de textiel transitie gezamenlijk oppakken en aan oplossingen werken.

Het is positief dat er een vervolg komt op het huidige beleidsprogramma en dat we daarmee verder kunnen bouwen aan de transitie van de sector. De Stichting UPV textiel is opgericht met een stevige ambitie en nu al is ruim 65% van de sector aangesloten. De stichting geeft namens deze bedrijven niet alleen invulling aan de wettelijke verplichting van de UPV, maar fungeert tegelijkertijd als een strategisch vehikel in de transitie naar een circulaire textielsector. Dit biedt veel kansen voor een succesvolle uitrol van het nieuwe Beleidsprogramma Circulair Textiel 2025 – 2030. Met vertrouwen zien we een verdere verbreding van de UPV textiel naar schoenen tegemoet dat bovendien aansluit op de EU-plannen om de UPV textiel te verbreden naar schoenen. Toch zijn er ook aandachtspunten op het Concept Beleidsprogramma Circulair Textiel, die we graag delen.

Hiertoe hebben we een reactie op het concept beleidsprogramma opgesteld die is onderverdeeld in vijf thema's waarin onze oproepen tot effectieve beleidsondersteuning zijn geformuleerd.

SAMENVATTING

A. Internationale context & fact-based

Wij verzoeken het ministerie de aangekondigde verkenning naar het verbieden van reclame voor fast fashion en onderzoek naar een productieplafond te bezien in het licht van een waaier aan interventies waarbij de vigerende vrije markt spelregels van de EU en de WTO leidend te zijn. Uit een eerder onderzoek in opdracht van I&W bleek dat fast fashion een moeilijk te definiëren begrip is. Er moet een herijking van het businessmodel komen wat om een circulaire transitie van het systeem vraagt. Wij bieden aan hier als sectororganisaties fact-based, met actuele kennis en met oog voor de verschillende businessmodellen in de markt, na te denken over het ontwikkelen van effectieve instrumenten om negatieve neveneffecten van het brede textielaanbod die slecht zijn voor klimaat, mens en milieu aan te pakken.

B. Circulaire textiel transitie hoog op de circulaire economie agenda

We kijken met veel belangstelling uit naar een circulair fonds en willen voorstellen om een nadere verkenning te doen om dit circulaire fonds af te stemmen met het door de PRO beoogde transitie-innovatiefonds. De circulaire transitie van het zo belangrijke productie-

en consumptiesysteem van kleding, textiel en schoenen, zoals dat zich lineair heeft ontwikkeld binnen de sociaal-economische context van de vrije-markt, kan echter niet slechts aan individuele bedrijven, noch de sector als geheel worden overgelaten. Vanuit het algemeen maatschappelijk en ecologisch belang verwacht de sector ook een substantiële overheidsinvestering uit publieke middelen aan de circulair textiel transitie.

C. Ondersteunen van circulaire innovaties & circulaire business-case verdienmodellen

Wij verzoeken het ministerie van I&W in samenwerking met de ministeries van Financiën, EZ en O&W en in samenspraak met de sector, te komen met een effectief maatregelenpakket voor innovatiestimulering. Ook vragen wij te komen met een financieel/fiscaal ondersteuningspakket voor het ontwikkelen van houdbare verdienmodellen voor circulaire business-cases in een sterk concurrerend – nu nog lineair – speelveld.

Wij vragen het Ministerie van I&W om samen met relevante andere ministeries (BuZa, EZ) een proactieve rol te spelen richting de EU én in de bi-/multilaterale betrekkingen ten behoeve van het opheffen van douanebeperkingen om afgedankt recyclebaar textiel te recyclen in relevante textielproductielanden zoals met name Turkije (zie ook het eindrapport van de monitoring Denim Deal 2020), China en Zuidoost-Azië regio, Pakistan, Bangladesh, India en Indonesië.

D. Samenwerking met stakeholders bevorderen & ruimte geven aan gestelde UPV-doelen

Ten aanzien van de zeer ambitieuze doelstellingen levensduurverlenging bepleiten wij gedegen periodiek marktonderzoek naar de effecten van toename van tweedehands en reparatie op de reductie van aankoop van nieuw textiel en de omvang van textiel afval. De doelstellingen dienaangaande achten wij niet realistisch noch gewenst in de vrije markt economie. We vragen het Ministerie, en bieden tevens aan, om daar in gezamenlijkheid en mede gebaseerd op de put-on-market monitoring door de PRO een betrouwbare marktanalyse en monitoring voor op te zetten.

Wij vragen hierbij specifieke aandacht voor schoenen, zeker omdat de voorgestelde doelen voor een UPV schoenen een gedegen onderbouwing vergen. Nu wordt deze productcategorie nog te veel over één kam geschoren met textiel maar het gebruik van schoenen en de productgroep als geheel, verschillen van kleding qua materialengebruik, levensduur, gezondheidsaspecten, hergebruik en technische mogelijkheden voor recycling.

Wij pleiten ervoor dat gerecyclede content vereisten Europees geregeld worden via de ESPR. We gaan daarover graag in gesprek met het Ministerie om ambitieuze maar realistische vereisten in Europa te bepleiten. Een toereikend en kostenefficiënt aanbod van recyclaat moet door ontwikkeling en opschaling van recycling technieken en ook door een efficiënt functionerende circulaire productieketen, stapsgewijs beschikbaar komen. De realiteit is dat zo'n transitie decennia beslaat en zich internationaal afspeelt.

Wij roepen het Ministerie op om zich expliciet uit te spreken in het Beleidsprogramma over een regierol om maximaal te bevorderen dat stakeholder partijen zo spoedig mogelijk tot een set van afspraken komen die kunnen leiden tot een AVV van de PRO zodat er een eenduidig speelveld voor de UPV en circulair textiel transitie ontstaat voor en door alle partijen.

E. Geen NL-kop op EU wet -& regelgeving (regulations & directives)

Ten aanzien van de referenties naar Europese wetgeving en beleid stemmen wij in en dragen graag bij aan een ambitieuze doch realistische inzet door Nederland in het Europese overleg. Wij voeren dit overleg ook met onze Europese counterparts (Euratex, Eurocommerce en PRO forum) om tot een optimale Europese harmonisatie te komen. Dat is van cruciaal belang om een Europees level-playing field te realiseren en de administratieve lasten voor Europees opererende bedrijven te beperken. Tevens zal het Europees moeten worden geregeld dat met name e-commerce platforms van buiten de EU aan dezelfde regels worden gehouden door middel van een effectief toezicht op de rechtstreekse levering van producten aan consumenten in Europa. Lidstaten moeten hierop handhaven zo ook Nederland!

ALGEMENE EN TECHNISCHE TOELICHTING

A. Internationale context & fact-based.

De sector is van mening dat het nieuwe beleidsprogramma een stevige stimulans moet bieden aan de Nederlandse textielsector voor het benutten van circulaire business kansen op de Nederlandse, Europese en internationale markt, rekening houdend met de afhankelijkheid van de circulaire textiel stand van zaken en ontwikkelingen in de internationale supply chain. Dit vergt een goede fact-based analyse van de sector om doelmatige beleidsimpulsen te geven aan de transitie naar circulair textiel.

De producentenorganisatie heeft een visie & ambitie geformuleerd die de UPV doelstellingen aanvult met een strategie gericht op de transitie naar een circulaire textielketen met focus op de productie-, gebruik- en afvalfase. Doel is de lineaire keten om te buigen tot een circulaire keten. Essentieel is een gemeenschappelijke aanpak in een breder circulaire economie beleidsveld dan de UPV-textiel alleen. Waarbij ten behoeve van het gelijke internationale speelveld de overheid EU-productiewetgeving bevordert en op naleving toeziet en ook ketenpartijen en consumentengedrag stimuleert in lijn met de UPV doelen. Producenten gebruiken post-consumer recyclede materialen, ontwerpen recyclebare producten en verlengen de levensduur. Ketenpartijen werken samen aan gescheiden inzameling, hergebruik en hoogwaardige recycling en consumenten kopen bewust, gebruiken producten langer en danken weloverwogen af voor hergebruik of recycling.

Het beleidsplan doet de ambities en initiatieven van de Nederlandse bedrijven en textielsector als geheel, tekort. Kritische typering lijken met name gebaseerd op het functioneren van het (ultra) fashion deel van de sector dat wordt gedomineerd door sterk groeiende internationale e-commerce platforms op de Nederlandse en Europese markt. Daarbij wordt geen scherpe definitie van '(ultra) fast fashion' gebruikt. De groei van deze partijen in de markt is enorm. Het zijn marktformules die deel uitmaken van, en legitiem zijn binnen, het bestaande vrije-markt systeem, maar die het gelijke speelveld ten aanzien van importtarieven, BTW en kwaliteitsvereisten (w.o REACH-restricties) ernstig verstoren. Om het eerlijk speelveld te bevorderen is het belangrijk om stevig toe te zien of de afdracht van BTW van online aankopen wordt voldaan en er moet een importtarief op aankopen van buiten de EU worden geheven. Nu hoeft er geen importtarief te worden berekend als de aankoop minder is dan 150 euro. De ESPR gaat van bedrijven eisen om op productniveau transparant te zijn. Dit gaat alleen werken als de handhaving op orde is. Goede handhaving zal een positieve werking hebben op de kwaliteit van de kleding.

Het beleidsprogramma roept in de beschrijving van een circulaire textielketen in 2050 het beeld op van kleding en schoenen als wegwerpproduct. Textiel en schoenen zijn uitdrukkelijk niet ontworpen als een kartonnen bekertje, dat je niet kan wassen en na gebruik weggooit. De gebruiksduur van kleding wordt veelal bepaald door (modische) keuzes van de consument. De potentiële levensduur wordt vooral bepaald door de textiel-technische kwaliteit van het product, maar die is voor consumenten vaak niet leidend. De circulaire uitdaging is hoe je de gebruiksduur en levensduur kan verlengen.

In het verlengde hiervan, is er veel aandacht voor overproductie en er wordt een link gelegd met (ultra) fast fashion. Voor het terugdringen van de consumptie wordt een productieplafond voorgesteld. De sector heeft echter te maken met sterke, internationale prijsconcurrentie in de bestaande vrije markt. Het opwerpen van een productieplafond in Nederland is strijdig met de EU mededinging wetgeving en de uitgangspunten van de WTO. Het beteugelen van overconsumptie, het verlengen van de levensduur en het stimuleren circulaire textiel vergt een ander en veel breder pakket aan interventies.

Daarom pleiten wij voor een betere duiding van de verschillende kleding- en textiel marktsegmenten, waarin de kenmerken en uitdagingen goed worden omschreven. Dat maakt het mogelijk om een gerichte deelaanpak te formuleren, die recht doet aan een eerlijk speelveld:

Hoe definiëren we fast fashion, ultra fast fashion, wat bedoelen we met overproductie en wat beschouwen we als overconsumptie?

Welke spelers in de markt hebben hierin een belangrijke rol en waar zit de uitdaging? Via platforms met name uit Azië wordt textiel op de Nederlandse markt gebracht, die naar verwachting een korte levensduur heeft. Het marktaandeel van deze producten neemt de afgelopen jaren fors toe. Daarom heeft de sector behoefte aan Europese normen over welke producten wel en niet in Europa mogen worden geïmporteerd, zodat we producten op de markt brengen die een langere levensduur hebben en goed recyclebaar zijn. Daarvoor is een gerichte aanpak nodig.

Leveranciers via platforms zijn niet goed aanspreekbaar en er is momenteel geen effectief toezicht en handhaving voor e-commerce platforms om ervoor te zorgen dat leveranciers voldoen aan de UPV-plicht en producten aan (nog Europees te ontwikkelen) duurzame en circulaire producteisen (ESPR).

Wij verzoeken het ministerie de aangekondigde verkenningen naar het verbieden van reclame voor fast fashion en naar een productieplafond te bezien in het licht van een waaier aan interventies waarbij de spelregels van de EU en de WTO leidend te zijn. Wij bieden aan hier als sectororganisaties fact-based, met actuele kennis en met inzicht in de diverse businessmodellen in de markt, mee te denken over het ontwikkelen van effectieve instrumenten om negatieve neveneffecten van het brede textielaanbod die slecht zijn voor klimaat, mens en milieu aan te pakken.

B. Circulair textiel transitie hoog op de circulaire economie agenda

De ervaring van vele initiatieven van bedrijven, organisaties en innovators is dat het met circulaire productie en producten zeer moeilijk concurreren is in de gangbare lineaire internationale markt. Vanwege de huidige schaal van circulaire business cases, ongeacht of het design for recycling, hoogwaardige recycling, of gebruik van gerecyclede vezels betreft, is het nu nog uiterst uitdagend om een verdienmodel te creëren dat de concurrentie met het lineaire systeem aan kan. Hier wordt terecht op gewezen in het beleidsprogramma, maar er worden onvoldoende concrete beleidsinitiatieven benoemd om de circulaire businesscases daadwerkelijk met een financieel-economisch instrumentarium te ondersteunen. Hiertoe is intensieve samenwerking met de ministeries van Economische zaken en Financiën nodig om tot een effectief ondersteunend instrumentarium te komen - waar mogelijk Nederlands, waar nodig Europees - specifiek om de bedrijfseconomische drempels te slechten die de textielsector ondervindt in de huidige, beginnende, en daarmee nog kleinschalige, specialistische en kostprijsverhogende beginfase van de transitie van lineair naar circulair.

Daarbij denken wij allereerst aan lagere btw-tarieven op gerecyclede materialen plus hergebruik en beprijzing van primaire grondstoffen (virgin vezels), zoals ook opgenomen in het Beprijzingsmaatregelen rapport¹ om producenten (c.q. importeurs) en retailers te ondersteunen bij de transitie van lineair naar circulair.

In aanvulling hierop stellen we graag een fiscale maatregel voor in de sfeer van de WBSO: het fiscaal aftrekbaar maken van innovatief, circulair productieketen-management dat nodig is om circulaire

¹ Beprijzingsmaatregelen opschalen circulaire verdienmodellen (Schendeling en Olthaar, 2024)

producten te ontwikkelen en in de markt te zetten, dit vergt een grote aanvullende inspanning van bedrijven.

In het Concept Beleidsplan circulair textiel wordt gesteld dat circulariteit een kans is voor de Nederlandse textielsector, waarbij kennis en innovatie een aanjager is voor het ontwikkelen van een circulaire textielsector met kansen voor werkgelegenheid. Recent is er een Speciale Regeringsvertegenwoordiger Circulaire Economie benoemd om de juiste verbindingen te leggen. Om de ambitie van circulaire textielsector te verwezenlijken, is een high-level benadering nodig, waarin de textielsector een prominent onderdeel is van het nationale brede circulaire economiebeleid en waarbij de textielsector goed is aangesloten op investeringskansen, strategische netwerken en mooie initiatieven.

We kijken met veel belangstelling uit naar een nadere verkenning van de mogelijkheden van een circulair fonds in samenwerking met en in aanvulling op het door de PRO beoogde transitie-innovatie fonds. Echter, de circulaire transitie van het zo belangrijke productie en consumptiesysteem van kleding en textiel zoals dat in de afgelopen decennia lineair is ontwikkeld binnen de sociaal-economische context van de vrije-markt, kan niet slechts worden overgelaten aan individuele bedrijven, noch aan de sector als geheel. Vanuit het algemeen maatschappelijk en ecologisch belang (textiel als vierde grootste ecologische footprint van de menselijke productie en consumptie - basisbehoefte- na voedsel, huisvesting en mobiliteit²) verwacht de sector ook een substantiële overheidsinvestering uit publieke middelen.

C. Ondersteunen van recycling innovaties & MKB based business-case (verdienmodel) subsidies

De hoge verwachtingen ten aanzien van sorteren voor recycling en het recyclen zelf brengen in deze fase hoge investeringsrisico's en productiekosten met zich mee, met name door de huidige meerprijs van gerecyclede vezels uit post-consumer textiel (vezel-tot-vezel recycling). Een investerings- en kostenpost die (te) gemakkelijk bij de brands wordt neergelegd zonder dat er een duidelijk businessperspectief is om meerkosten te kunnen doorberekenen in de huidige competitieve, lineaire markt.

Een zorgvuldige analyse van knelpunten is geboden om de circulaire business case en een passend verdienmodel rond te krijgen. Deze grote bedrijfseconomische transitie kan niet alleen worden belegd bij de UPV, een breder circulaire economie maatregelen pakket is hiervoor geboden (zie onder B.)

Wij verzoeken het ministerie van I&W in samenwerking met de ministeries van Financiën, EZ en O&W en in samenspraak met de sector, te komen met een effectief maatregelenpakket voor innovatiestimulering. Ook vragen wij te komen met een financieel/fiscaal ondersteuningspakket voor het ontwikkelen van houdbare verdienmodellen voor circulaire business-cases in een sterk concurrerend (nu nog lineair) economisch speelveld.

Subsidie-instrumentarium

De verwijzing naar het huidige subsidie-instrumentarium dat ook beschikbaar is voor de textielsector, gaat voorbij aan het probleem dat het te weinig is toegesneden op de schaal en capaciteit van het gros van de bedrijven in de textielsector. Dat zijn veelal middelgrote brands, leveranciers en retail bedrijven die geen eigen productie in Nederland hebben. Zij laten produceren

² EU Strategy for Sustainable and Circular Textiles (factsheet, 2022)

in de textielproductielanden vooral buiten Europa. De genoemde subsidieregelingen zijn vooral gericht op productiebedrijven in Nederland en hebben wat de Europese regelingen betreft een hoge vraag inspanning met lage slaagkans en – bij toekenning – een hoge administratieve lastendruk. Dit vergt een professionele inspanning die MKB-bedrijven veelal niet hebben en waarin de sector graag samenwerkt met kennisinstellingen en de overheid.

Wij dragen vanuit een gedegen behoeften en knelpunten analyse t.a.v. een effectief subsidie-instrumentarium voor kleding- en textielbedrijven graag bij aan het herzien van bestaande of creëren van nieuwe subsidieregelingen in lijn met de circulaire ambities van het beleidsprogramma en de sector, en ook aan een effectieve ondersteuningsstructuur voor het aanvragen van subsidies.

Internationale productieketen

Voor de businesscase van circulaire producten met gerecyclede content is het cruciaal dat bedrijven op verantwoorde wijze gebruik kunnen blijven maken van productie in de textielproductielanden buiten Europa, in verband met capaciteit en productiekosten. Eerste vereiste daartoe is dat afgedankt textiel uit Nederland, na zorgvuldige sortering en voorbereiding voor recycling, wordt toegelaten door de productielanden als secundair materiaal voor productie van garen, doek, kleding en andere textielproducten, die dan als circulair in de Nederlandse en Europese markt prijscompetitief kunnen worden afgezet. Te vaak stuit het verzenden van ingezameld en voor recycling gesorteerd en zo nodig voorbereid afgedankt textiel op importrestricties van ontvangende textielproductielanden. Ook afvaalexport bepalingen vanuit Europa (Waste Shipment Regulation en End-of-Waste criteria) moeten worden afgestemd en aangepast op de behoeften van circulariteit. Het is voor individuele bedrijven niet mogelijk exportbeperkingen ten aanzien van te recycleren afgedankt textiel structureel zelf te slechten én het is zeer relevant dat de circulair te verwerken retourtransporten soepel verlopen om te kunnen concurreren met de reguliere lineaire productie en producten.

Wij vragen het Ministerie van I&W samen met relevante andere ministeries (BuZa, EZ) hierin een proactieve rol te spelen richting de EU én in de bi/multilaterale betrekkingen met de relevante textielproductielanden zoals met name Turkije (zie ook Denim Deal eindrapport), China en Zuidoost-Azië regio, Pakistan, Bangladesh, India en Indonesië.

D. Samenwerking met stakeholders bevorderen & ruimte geven aan gestelde UPV-doelen

De doelstellingen zoals voorgesteld voor de nieuwe beleidsperiode vormen een aanzienlijke aanscherping en aanvulling op de eerdere beleidsdoelstellingen en op de wettelijke doelstellingen in het Besluit UPV textiel. De kloof met de huidige internationale stand van zaken ten aanzien van duurzame materialen en post-consumer vezel-tot-vezel recycleat, wordt daarmee onoverbrugbaar groot. In SMART termen niet realistisch haalbaar op deze korte termijn (ART). Het risico daarvan is dat het beleidsprogramma de aansluiting met de ambities van de bedrijven en de meerderheid van de sector verliest, terwijl het juist belangrijk is dat de sector als geheel deze transitie kan meemaken om de ambitie van een circulaire textielsector te kunnen realiseren. Het risico bestaat dat er zodanig aan de 4 beleidsknoppen wordt gedraaid – knoppen waar we het overigens mee eens zijn – dat ze ‘doldraaien’.

Doelstellingen levensduurverlenging

Betreffende de meetbaarheid (M) van SMART staat de monitoring voor de doelstelling levensduurverlenging nog erg op ‘losse schroeven’. Daar komt voor het aandeel tweedehands t.o.v.

nieuw nog bij dat het niet specifiek (S) genoeg is geformuleerd. Is het daadwerkelijk bedoeld als opgeschreven, dan betreft het dus 20% tweedehands van de totale put-on-market. En telt tweedehands vanuit het buitenland mee (i.t.t. in de UPV) én wordt met de verkoop via online platforms ook het tussen individuele gebruikers doorverkopen bedoeld (valt niet onder de UPV) en hoe dat te monitoren?

Ook is de vraag of de tweedehands doelstelling in combinatie met de doelstelling tot minder gekochte nieuwe kledingstukken in 2030 naar gemiddeld 35 stuks en in 2035 naar 25 stuks (huidige schatting betreft 50 stuks) niet leidt tot een verkapte verplichting tot het aanbieden van tweedehands kleding naast nieuwe collecties voor individuele bedrijven.

Wij constateren dat de huidige schatting van gemiddeld 50 stuks nieuwe kleding per persoon per jaar niet op eenduidige monitoring is gebaseerd, maar op diverse onderzoeks-schattingen en daarmee aan (grote) onzekerheden onderhevig is. Gezien de grote impact van deze doelstelling op de sector is de basis om doelmatig en proportioneel beleid daarop te voeren te wankel; we weten niet voldoende zeker en betrouwbaar wat de uitgangssituatie is en hoe de ontwikkeling te monitoren van de omvang van put-on-market, zeker met het oog op de grote e-commerce platforms.

We begrijpen in principe de logica dat meer tweedehands (deels) tot minder nieuwe verkopen zou moeten leiden, maar als beleidsdoel op zich zijn er grote bedenkingen.

De eerste is of er überhaupt voldoende vraag zal zijn naar tweedehands kleding en textiel bij consumenten. Bovendien is in de bedrijfskledingsector tweedehands veelal vanwege bedrijfsspecifieke ontwerpen, logo's (met een fiscaal verplichte omvang³) en veiligheidsrisico dan wel imago overwegingen niet of nauwelijks mogelijk.

De tweede bedenking is of de verdringing van nieuwe kleding en textiel ten gunste van tweedehands niet een te rigoureuze ingreep is op het koopgedrag van consumenten en het aanbod door brands en winkeliers in de vrije markteconomie. De tweedehands textielconsumptie is tussen 2018 en 2022 gegroeid van 0,92 naar 8 kiloton. Dat is fors. Hier moet ook het Climate Impact Report uit 2023 van Vinted worden benoemd. In dit rapport wordt aangegeven dat 40% van de tweedehands-aankopen, nieuwe aanschaf vervangt⁴. Je kan dus stellen dat 60% van de tweedehands consumptie bij Vinted louter extra consumptie is. In de voortgangsrapportage lezen we dat de reguliere consumptie in 2022 steeg met 5%. Met andere woorden, er treedt geen substitutie effect op van nieuw naar tweedehands. Hierop sturen lijkt op nauwelijks verholde consumptiebepanking die grote bedrijfseconomische impact heeft op individuele bedrijven, op de sector als geheel en op het vrije koopgedrag van individuele consumenten. Het is maar zeer de vraag of deze interventie effectief is en leidt tot het beoogde resultaat. Zeker ook in combinatie met de doelstelling ten aanzien van een reductie van gekochte nieuwe kledingstukken per persoon met zo'n 50% in 2035.

De derde bedenking is of dit beleidsdoel van meer tweedehands en minder nieuwe kledingconsumptie daadwerkelijk leidt tot de beoogde reductie van de ecologische footprint van de textielproductie en -consumptie, waar het tenslotte in de circulaire economie om te doen is. Een gedegen analyse van koopgedrag en footprint effecten van tweedehands verkopen ontbreekt, maar is juist nodig om dit soort consumptiedoelen te kunnen stellen.

Tenslotte ten aanzien van de verwachtingen van reparatie nog het volgende. De Nederlandse consumentenrichtlijn heeft een open norm. Dat wil zeggen dat een consument twee jaar lang garantie heeft en bij product falen een nieuw product mag eisen. Na twee jaar blijft de verkopende

³ Door de fiscale vrijstellingsregels qua omvang van logo's wordt ook de recyclebaarheid van bedrijfskleding bemoeilijkt en beperkt.

⁴ [Vaayu x Vinted Full Climate Impact Report 2023_9a4b6352d1.pdf](#), pagina 27.

partij naar billijkheid en redelijkheid verantwoordelijk (conformiteitsbeginsel). Dit geldt ook voor textiel. Consumenten maken hier bij textiel nauwelijks gebruik van. Recht op reparatie is de facto bestaand beleid in Nederland, maar wordt nauwelijks gevraagd door de consument. Dit roept de vraag of meer reparatie een oplossing is voor het vraagstuk

Ten aanzien van de zeer ambitieuze doelstellingen levensduurverlenging bepleiten wij gedegen periodiek marktonderzoek naar de effecten van levensduurverlenging op de reductie van aankoop van nieuw textiel en omvang van textiel afval. De doelstellingen dienaangaande achten wij niet realistisch noch gewenst in de vrije markt economie. Indien levensduurverlenging niet tot de beoogde reducties van aankoop en afval leidt (vanwege rebound effect dat er meer kleding in de markt circuleert en ophoopt) is het voor de hand liggend om de UPV doelen niet als aandeel van put-on-market te definiëren maar als aandeel van het gewicht dat gescheiden wordt ingezameld en daar de doelstellingen voor inzameling, hergebruik en recycling op te baseren. We vragen het Ministerie en bieden aan om in gezamenlijkheid – mede gebaseerd op de put-on-market monitoring door de PRO – een betrouwbare marktanalyse en monitoring op te zetten.

Doelstelling gerecyclede content

De sector zet in deze prille transitiefase naar circulariteit strategisch drieledig in op verlenging van de levensduur (dat betreft ook tweedehands) én op inzet van gerecyclede vezels in nieuw textiel én op recyclebaarheid. Dat grijpt vooral in op de designfase die veelal bij de Nederlandse bedrijven in beheer is. Door kwalitatief langjarig te gebruiken producten in de markt te zetten die recyclebaar zijn en met een toenemend gehalte aan hoogwaardig herwonnen vezels (recyclaat), worden de ‘hogere’ R-strategieën optimaal ingezet in een optimale mix met post-consumer vezel-tot-vezel recyclaat.

Ook de doelstelling van vezel tot vezelrecycling is zeer ambitieus met 15% in 2030 en betekent een aanscherping ten opzichte van de UPV doelstelling (die stelt dat 33% van de recycling hoogwaardig moet zijn).

Wij pleiten ervoor dat gerecyclede content vereisten Europees geregeld worden via de ESPR. We gaan daarover graag in gesprek met het Ministerie om ambitieuze maar realistische vereisten in Europa te bepleiten. Het zal de ontwikkeling en opschaling van recycling technologieën en capaciteit goed moeten ondersteunen zonder dat bedrijven voor onvervulbare vereisten komen te staan, waarvoor geen passend recyclaat aanbod beschikbaar is qua kwaliteit, kwantiteit, diversiteit, continuïteit en kostprijs. Een toereikend en kostenefficiënt aanbod van recyclaat moet door ontwikkeling en opschaling van recycling technieken en ook door een efficiënt functionerende circulaire productieketen, stapsgewijs beschikbaar komen. De realiteit is dat zo'n transitie decennia beslaat en zich internationaal afspeelt.

Actieve en ambitieuze samenwerking

De hierboven geschetste ontwikkelingen, de circulair textiel transitie plus de transitie van de gehele economie naar circulair kunnen alleen worden verwezenlijkt samen met alle relevante stakeholders. Cruciaal is daarbij de actieve en ambitieuze samenwerking tussen de sector, de overheid en de huidige partijen die de bestaande infrastructuur van het gescheiden inzamel-, sorteer- en verwerkingsstelsel charitatief en commercieel hebben opgebouwd (gemeenten, inzamelaars/sorteerders, tweedehands handel en kringloopwinkels). De bedrijven zijn middels de producentenorganisatie stichting UPV Textiel, zeer wel bereid daartoe vanuit de UPV-plicht afspraken te maken met de stakeholders in deze infrastructuur. Niet alleen om de wettelijke

verantwoordelijkheid ten aanzien van de afvalfase te nemen, maar ook vanuit de beschreven ambitie te bouwen aan een circulaire textielsector, van ontwerp tot en met afdankfase.

Wij roepen het Ministerie op om zich expliciet uit te spreken in het Beleidsprogramma over een regierol om maximaal te bevorderen dat de stakeholder partijen zo spoedig mogelijk tot een set van afspraken komen voor het gezamenlijk werken de verbetering van de gescheiden inzameling en verwerking van textiel t.b.v. het behalen van de UPV doelstellingen. Afspraken die kunnen leiden tot een AVV verklaring van de PRO, zodat er een eenduidig speelveld voor de UPV en de circulair textiel transitie ontstaat voor en door alle partijen.

Uitbreiden UPV textiel naar UPV schoenen

In navolging van de plannen voor de Europese afvalkaderrichtlijn ligt het voor de hand dat de UPV textiel wordt uitgebreid naar schoenen. Steeds meer textielbedrijven bieden naast kleding ook schoenen aan, maar het gebruik van schoenen is echt anders dan van kleding. Er is specifieke aandacht nodig voor de recycling en het hergebruik van schoenen.

De recyclingmogelijkheden voor schoenen zijn op dit moment nog beperkt. Onderliggende onderzoeken hebben slechts een handvol spelers in beeld gebracht. Er moet meer onderzoek gedaan worden om goed zicht te krijgen op de ontwikkelingsmogelijkheden voor recycling, met een realistische beraming voor een streefcijfer voor het recyclen van schoenen.

Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen de reguliere tweedehands kledingmarkten tweedehands schoenenmarkt. Na een week dragen is bij schoeisel het binnenwerk, de loopzool, de hielsteun en de hak al naar de gebruiker gevormd. Dat impliceert dat het qua gezondheid en vanuit preventie niet aan te raden is om op gedragen schoenen te lopen. Het heeft een negatief effect op de lichaamshouding van de drager van de tweedehands schoen. Nieuwe schoenen worden nu al vaak geadviseerd bij sport en kinderen. Een andere uitdaging is de hygiëne. Schoenen kan je in tegenstelling tot kleding beperkt reinigen. Hergebruik van schoenen heeft daarom meer beperkingen dan kleding en vertegenwoordigt een andere commerciële waarde. Het advies is om het aspect van hergebruik van schoenen op gezondheid en hygiëne zorgvuldig te onderzoeken.

Er zijn bij schoenen wel goede kansen om de gebruiksduur te verlengen. Met goede onderhoudsartikelen en een regelmatige beurt bij de schoenmaker kan de levensduur worden verlengd, afhankelijk van hoe de schoen gemaakt is. Een leren schoen is hiervoor vaak heel geschikt. Er wordt nu ook veel geëxperimenteerd met nieuwe businessmodellen, zoals 'sneakersalons' en poetservices. Mooie initiatieven die bijdragen aan het verlengen van de levensduur.

Wij zijn positief over het betrekken van schoenen in dit beleidsprogramma, omdat het aansluit op de EU-plannen om de UPV textiel te verbreden naar schoenen. Ten aanzien van betrouwbare marktanalyses en monitoring vragen wij specifieke aandacht voor schoenen, want de voorgestelde doelen voor een UPV schoenen vergen gedegen onderbouwing en het gebruik- en de levensduur verlengingsopties van schoenen verschillen essentieel van kleding.

E. Geen NL-top op EU wet- & regelgeving (regulations & directives)

Ten aanzien van de referenties naar Europese wetgeving en beleid stemmen wij in en dragen graag bij aan een ambitieuze maar ook realistische inzet door Nederland in de Europese beleidsvorming en wet- & regelgeving. Wij voeren dit overleg met onze Europese counterparts (Euratex, Eurocommerce en PRO forum) om tot een optimale Europese harmonisatie te komen. Dat is van cruciaal belang om

een Europees level-playing field te realiseren en de administratieve lasten voor Europees opererende bedrijven te beperken. Tevens zal het Europees moeten worden geregeld dat met name e-commerce platforms van buiten de EU aan dezelfde regels worden gehouden. Dan kan door middel van een effectief toezicht op de rechtstreekse levering van producten aan consumenten in Europa. Wij vragen het Ministerie zich hiervoor nadrukkelijk in te zetten, daar waar mogelijk met Nederlandse maatregelen.

Microplastics

Het aandeel van textiel in de microplastic vervuiling verdient gepaste aandacht daar waar aantoonbaar microplastic-verlies uit kleding en textiel kunnen worden teruggedrongen. Het voorwassen van textiel lijkt een te algemene maatregel die zeker niet voor alle textiel doelmatig zal zijn maar zo nodig en aantoonbaar doelmatig kan worden ingezet op microplastic-verlies gevoelige productgroepen. Daartoe is een eenduidige testmethode nodig. Die is in ontwikkeling bij de CEN. Op basis daarvan kan dan in de ESPR een eis worden gesteld aan microplastic-verlies bij het wassen van kleding en textiel.

Chemicaliën

Voor de regulering van textielchemicaliën staat de REACH regelgeving ter beschikking. Indien op grond van circulariteit aanvullende beperkingen nodig blijken te zijn, vanwege chemicaliën risico's bij de recycling, dan moet dat ook via de zorgvuldige REACH procedures worden geregeld, zoals dat nu ook bij PFAS gebeurt. Overigens heeft het RIVM geconcludeerd dat op basis van beschikbare gegevens over stoffen in nieuw en ingezameld textiel de kans nu groot is dat kleding gemaakt van gerecycled (consumenten)textiel, voldoet aan de wettelijke grenswaarden voor stoffen. (Textile recycling in the Netherlands Considerations for ensuring chemical product safety, RIVM letter report 2022-0166).